

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Συνοπτική έκθεσις πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1975

1. Συνεχίσθη ἡ μικροφωτογράφησις ἐγγράφων ἀποκειμένων εἰς τὰ κρατικά ἀρχεῖα τοῦ Λονδίνου (Public Record Office) καὶ ἀφορώντων εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ, παρελήφθησαν δὲ αἱ μικροταινίαι ἢ τὰ μικροδελτία 286 τόμων ἢ φακέλων περιεχόντων τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Foreign Office μετὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Βρετανικῆς Πρεσβείας κατὰ τὰ ἔτη 1940-1944.

2. Συνεχίσθη ἡ λεπτομερὴς ἀποδελτίωσις τῆς μικροφωτογραφηθείσης ἀλληλογραφίας τοῦ Foreign Office μετὰ τῆς Βρετανικῆς Πρεσβείας καὶ τῶν βρετανικῶν προξενείων ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὰ ἔτη 1827-1905 (σειρὰ F. O. 32, τόμοι 770) διὰ συντάξεως κατ' ἐγγραφον ἐπιτομῶν προοριζομένων νὰ ἀποτελέσουν πολύτομον δημοσίευμα ἐν τῇ σειρᾷ *Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας*. Ἡ ἐπεξεργασία τοῦ ὕλικου τοῦ καλύπτοντος τὰ ἔτη 1827-1832 ὠλοκληρώθη, συνεχίσθη δὲ ἡ ἐπεξεργασία τοῦ ὕλικου τοῦ καλύπτοντος τὴν περίοδον τῆς Ἀντιβασιλείας (1833-1835).

3. Ὁλοκληρώθη ἡ ἐκτύπωσις τοῦ τόμου Α' τοῦ ὡς ἄνω δημοσιεύματος, τὸ ὁποῖον φέρει τὸν τίτλον *Ἐπιτομαὶ Ἐγγράφων τοῦ Βρετανικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν / Γενικὴ Ἀλληλογραφία / Ἑλλάς*. Τὰς ἐπιτομὰς τοῦ τόμου τούτου, ὅστις ἀποτελεῖ τὸ ὑπ' ἀρ. 9 δημοσίευμα τῆς σειρᾶς *Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας*, συνέταξαν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου κ. Ἐλευθέριος Πρεβελάκης καὶ ὁ Γυμνασιάρχης κ. Φίλιππος Γλύτσης, τὰ δὲ εὐρετήρια ἢ Συντάκτις τοῦ Κέντρου δ. Ἐλένη Μπελιᾶ. Ὁ ἐκδοθεὶς τόμος ἀποτελεῖται ἐκ σελίδων 1124 (= λς' + 1088), καλύπτει τὴν περίοδον 1827-1832 καὶ περιλαμβάνει 2578 ἐπιτομὰς (περιλήψεις) ἰσαριθμῶν ἐγγράφων, ἀντιστοιχούντων πρὸς 16.000 περίπου χειρογράφους σελίδας. Τὰ ἐγγραφα ταῦτα εἶναι κατὰ τὰ 80% ἀδημοσίευτα, τὰ σπουδαιότερα δὲ θέματα διὰ τὰ ὅποια παρέχουν πληροφορίας εἶναι: ἡ πολιτικὴ τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσίας ἔναντι τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήματος· ὁ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀντίκτυπος τοῦ ρωσοτουρκικοῦ πολέμου (1828-1829)· αἱ ἐργασίαι τῆς Διασκέψεως τοῦ Λονδίνου κατὰ τὰ ἔτη 1827-1832· ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ Ἰωάννου Καποδιστριαῦ καὶ ἡ κατ' αὐτοῦ ἀντιπολίτευσις· αἱ στρατιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ τὴν Δυτικὴν Στερεὰν Ἑλλάδα κατὰ τὰ ἔτη 1828-1829· ἡ ἀπόφασις τῶν δυνάμεων περὶ ἰδρύσεως αὐτονόμου ἑλληνικοῦ κράτους ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου (Μάρτ. 1829)· ἡ Δ' ἐν Ἀργεὶ Ἐθνικὴ Συνέλευσις· ἡ ἀπόφασις τῶν δυνάμεων περὶ ἰδρύσεως ἀνεξαρτή-

του ελληνικού κράτους (Φεβρ. 1830): η έκλογή του Λεοπόλδου ως 'Ηγεμόνος τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ παραίτησις αὐτοῦ' τὸ ζήτημα τῆς Κρήτης· τὸ ζήτημα τῆς Σάμου· τὰ γεγονότα τοῦ Πόρου (1831)· ἡ ἀπόφασις τῶν δυνάμεων περὶ ἐπεκτάσεως τῶν συνόρων τοῦ 1830 (Σεπτ. 1831)· ἡ μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἰωάννου Καποδιστρῆου ἀνώμαλος κατάστασις· αἱ κατὰ τὰ ἔτη 1831-1832 συνελθοῦσαι ἐθνικαὶ συνελεύσεις· ἡ έκλογή τοῦ Ὀθωνος ὡς Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ διορισμὸς τῆς Ἀντιβασιλείας· ὁ διακανονισμὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῆς 9/21 Ἰουλίου 1832· αἱ ἐργασίαι τῆς ἐπὶ τῆς ὀροθεσίας ἐπιτροπῆς, κλπ.

Αἱ ἐπιτομαὶ ἔχουν καταταχθῆ καθ' ἣν σειρὰν εἶναι ταξινομημένα τὰ ἀντίστοιχα ἔγγραφα ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ Foreign Office. Ἡ ἀρχεῖακὴ σειρὰ προετιμῆθη τῆς χρονολογικῆς, διότι οὕτω διεσώθη ἡ λειτουργικότης τοῦ ἀρχείου, ἡ ὁποία εἰς πολλὰς περιπτώσεις βοηθεῖ εἰς τὴν πληρεστέραν κατανόησιν τῶν ἐγγράφων, καθ' ἑαυτὴν δὲ ἀποτελεῖ πηγὴν αὐτοτελοῦς τινος μαρτυρίας, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκληθῆ «καθαρὰ ἀρχεῖακὴ μαρτυρία». Τὰ πλεονεκτήματα τὰ ὁποῖα θὰ εἶχεν ἡ κατὰ χρονολογικὴν τάξιν παράθεσις τῶν ἐπιτομῶν ἐξησφαλίσθησαν διὰ τοῦ χρονολογικοῦ εὑρετηρίου.

Ἡ ἀκολουθηθεῖσα μέθοδος συντάξεως, κατατάξεως, συσχετισμοῦ καὶ εὑρετηριάσεως τῶν ἐπιτομῶν παρέχει τὴν δυνατότητα χρησιμοποίησεως αὐτῶν αὐτοτελῶς μὲν ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου διὰ τὰς οὐσιώδεις πληροφορίας τῶν ἀντιστοιχῶν ἐγγράφων, βοηθητικῶς δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπιθυμοῦντος νὰ διεξαγάγῃ περαιτέρω ἔρευναν ἐπὶ εἰδικοῦ τινος θέματος εἴτε ἐν Λονδίῳ, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀρχεῖον τοῦ Foreign Office, εἴτε ἐν Ἀθῆναις, ἐν τῷ Κέντρῳ Ἐρεῦνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, ὅπου ἀπόκεινται αἱ μικροταινίαι τοῦ ἀρχείου τούτου.

4. Ἦρξατο ἡ σύνταξις περιγραφικοῦ καταλόγου καὶ εὑρετηρίου τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Foreign Office τῶν ἐτῶν 1821 - 1832 μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Βρετανικῆς Πρεσβείας καὶ τῶν ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ βρετανικῶν προξενείων.

5. Ἦρξατο ἡ τελικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἐγγράφων τοῦ τόμου Α' τοῦ ὑπὸ τοῦ Κέντρου προγραμματισθέντος δημοσιεύματος εἰς τὸ ὁποῖον θὰ περιληφθοῦν αἱ ἐκθέσεις τοῦ ἐν Πρεβέξῃ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἀγγλίας William Meyer περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι γεγονότων κατὰ τὰ ἔτη 1819 - 1832.

6. Συνεχίσθη ἡ ἐπεξεργασία τῶν ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου Κωλέττη τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἀποτελέσουν τὸν τόμον Α' τῆς προγραμματισθείσης ἐκδόσεως τοῦ ἀρχείου τούτου. Εἰδικώτερον : μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς μελέτης τῶν ἀχρονολογῆτων ἐγγράφων καὶ τὴν ἐπιλογὴν ὧσων ἐξ αὐτῶν θὰ περιληφθοῦν εἰς τὸν τόμον Α', ἐγένετο ἡ ὀριστικὴ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν κατάταξις τοῦ συνόλου τοῦ ὑλί-

κοῦ τοῦ τόμου τούτου, ὁλοκληρώθη ἡ ἀντιβολή τῶν ἀντιγράφων τῶν δημοσιευθησομένων κειμένων πρὸς τὰ πρωτότυπα αὐτῶν, καὶ ἤρξατο ἡ σύνταξις προσωρινοῦ ὀνοματολογικοῦ εὑρετηρίου τῶν ἐγγράφων τοῦ τόμου Α', ἀποδελτιωθέντος ἤδη τοῦ μεγαλύτερου μέρους αὐτῶν.

7. Παρελήφθη ὑπὸ τοῦ Κέντρου «πρὸς φύλαξιν καὶ ἐπιστημονικὴν χρῆσιμοποίησιν» ἐν ἀντίτυπον τοῦ ἔργου τοῦ κ. Σπ. Φωκᾶ - Κοσμετάτου (S. P. Cosmin) *Dossiers Secrets de la Triple Entente, Grèce 1914 - 1922* (Παρίσιοι 1969), φέρον ποικίλας χειρογράφους προσθήκας καὶ διορθώσεις γενομένας ὑπὸ τοῦ συγγραφέως.

8. Συνεχίσθη ὁ καταρτισμὸς ἱστορικῆς βιβλιογραφίας περὶ τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τοῦ 1800 καὶ ἐξῆς διὰ συντάξεως δελτίων κατὰ συγγραφεῖς καὶ εὑρετηρίου ἀπὸ ἀπόψεως ὀνοματολογικῆς, πραγματολογικῆς καὶ χρονολογικῆς.

9. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου εἰσῆχθησαν 186 δημοσιεύματα, πλὴν τῶν περιοδικῶν, συνεχίσθη δὲ ἡ σύνταξις δελτιοκαταλόγου αὐτῆς κατὰ συγγραφεῖς καὶ καθ' ὕλην.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 24ῃ Νοεμβρίου 1975

Ὁ Διευθυντὴς
Ἑλευθ. Πρεβελάκης